

Glyfosaat renewal

Voor-oogsttoepassingen en goed landbouwkundig gebruik

Europa

- De herbeoordeling van de glyfosaatmiddelen is gestart. NL is ZRMS van 2 middelen en CMS van 23 middelen. De aanvragen zijn rond 15 maart dit jaar ingediend, indiening afgeleide toelatingen volgt later. In de GAPs van de ZRMS aanvragen staan voor-oogsttoepassingen. Daarnaast loopt ook nog een 1 zonale aanvraag van een nieuw middel (aanvullende vragen).
- Middelen op basis van glyfosaat worden toegepast als onkruidbestrijdingsmiddel, maar ook vlak voor de oogst als 'doodspuitmiddel' van het gewas zelf (bijv. graan, aardappelen). Dit wordt voornamelijk gedaan om:
 - het afrijpen te versnellen (vroegere en meer uniforme oogst, stevigere schil bij aardappels).
 - de oogst te vergemakkelijken (minder blokkering van de oogstmachines, geen groene plantedelen dus lager vochtgehalte in geoogst materiaal)
 Daarnaast zijn er bijkomende (indirecte) voordelen: door de stevigere schil van de aardappel zou de kans op beschadigingen en aantasting als gevolg hiervan kleiner zijn, zou overgang van ziekteverwekkers naar ondergrondse delen voorkomen (bij enkel toepassen van het mechanische alternatief het 'loofklappen' zou de kans hierop groter zijn), minder last van wortelonkruiden waardoor er meer tijd is voor groenbemester na de graanoogst).
- In uitvoeringsverordening EU 2016/1313 van de Commissie van 1 augustus 2016 tot wijziging van EU 540/2011 wat betreft de voorwaarden voor de goedkeuring van de werkzame stof glyfosaat staat het volgende:

Gewasbeschermingsmiddelen met glyfosaat worden ook gebruikt vóór de oogst. In bepaalde situaties is het gebruik vóór de oogst teneinde de ongewenste groei van onkruid te beheersen of te voorkomen in overeenstemming met de goede landbouwpraktijken. **Niettemin blijkt dat gewasbeschermingsmiddelen met glyfosaat ook worden gebruikt om het tijdstip van de oogst te beïnvloeden of het dorsen te optimaliseren, hoewel dit niet kan worden geacht tot de goede landbouwpraktijken te behoren.** Dergelijk gebruik kan dus indruisen tegen artikel 55 van Verordening (EG) nr. 1107/2009. Wanneer de lidstaten gewasbeschermingsmiddelen toelaten, moeten zij er daarom met name op toezien dat gebruik vóór de oogst in overeenstemming is met de goede landbouwpraktijken.

De Commissie geeft hier dus aan hoe zij aankijken tegen voor-oogsttoepassingen die tot doel hebben het afrijpen te versnellen en het oogsten te vergemakkelijken. Zij verwijzen hierbij naar artikel 55 over juist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgens de beginselen van goede gewasbeschermingspraktijken en de algemene beginselen van geïntegreerde gewasbescherming conform art 14 en bijlage III van Richtlijn 2009/128/EG.

- In de uitvoeringsverordening EU 2017/2324 van de Commissie van 12 december 2017 tot verlenging van de goedkeuring van de werkzame stof glyfosaat is het volgende opgenomen mbt deze voor-oogsttoepassingen:

Voor de toepassing van de in artikel 29, lid 6, van Verordening (EG) nr. 1107/2009 bedoelde uniforme beginselen moet rekening worden gehouden met de conclusies van het evaluatieverslag over glyfosaat, en met name met de aanhangsels I en II daarvan. Bij deze

algemene beoordeling moeten de lidstaten bijzondere aandacht besteden aan:

[...]

— **toepassing van goede landbouwpraktijken bij gebruik vóór de oogst.**

De onderbouwing zoals in EU 2016/1313 wordt niet woordelijk door de Commissie herhaald in deze uitvoeringsverordening, maar ook niet tegengesproken, want in sub 14 wordt verwezen naar EU 2016/1313 'In de tussentijd zijn de voorwaarden voor de goedkeuring van de werkzame stof bij Uitvoeringsverordening EU 2016/1313 van de Commissie gewijzigd in het licht van nieuwe wetenschappelijke en technische kennis.'

- België heeft besloten per 1-7-2018 voor-oogsttoepassingen in stamslabonen, voedererwten, vicia-bonen en diverse granen in te trekken. Basis voor deze beslissing is EU 2016/1313, waarin wordt aangegeven dat gebruik als 'droogmiddel' geen goede landbouwpraktijk is. Aanvragers zijn hierover geïnformeerd in oktober 2016 en konden hierop reageren. De rechtsgrondslag die België gebruikt voor deze beslissing is art. 44 van EU 1107/2009 (intrekking of wijziging van een toelating). Als argumentatie wordt het volgende gemeld: *'Het Comité vond dat de intrekking van vóór-oogst gebruiken nodig waren omdat de strijd tegen ongecontroleerd onkruid tijdens het groeiseizoen gemakkelijk kan plaatsvinden tussen de teelten. De toepassing net vóór de oogst is bijgevolg zelden gerechtvaardigd en is onverenigbaar met een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dit gebruik vóór de oogst kan verwarrend zijn en leiden tot het gebruik van deze producten als droogmiddel om de oogst te vergemakkelijken en te verbeteren, terwijl dit gebruik niet toegestaan is.'* Kennelijk stond in België de toepassing als 'droogmiddel' 'niet letterlijk in de toelating, in Nederland (doodspuitmiddel en kort voor oogst) is dit wel het geval. Het is mij niet helemaal duidelijk of voor-oogsttoepassingen in andere gewassen zoals afdoden aardappelloof of bij bloembollen wel toegelaten zijn in België.

Nederland:

- Voor-oogsttoepassingen staan vermeld op de DTW lijst als 'doodspuiten', 'doodspuitmiddel' en 'loofdoodmiddel' en worden daarmee door de beoordelaars werkzaamheid voor de beoordeling van de GAP gezien als gangbare landbouwkundige praktijk.
- Er zijn diverse moties en brieven van de Minister aan de Tweede Kamer geweest. Hierin is mbt de voor-oogsttoepassingen steeds gemeld: 'Het Ctgb zal bij nieuwe toelatingen van glyfosaathoudende middelen vanuit het oogpunt van goed landbouwkundig gebruik aandacht besteden aan de zogenoemde voor-oogst toepassingen'. Momenteel loopt nog Motie De Groot waarin de regering wordt verzocht het gebruik van glyfosaathoudende middelen voor gebruik buiten geïntegreerde gewasbescherming (zoals kalenderspuiten, resetten van grasland en pre-harvest) te verbieden.
- Ook heeft LNV op 13-6-2018 gevraagd om een beknopte analyse van de gevolgen van de herbeoordeling van de glyfosaattoelatingen als gevolg van het nieuwe EU-goedkeuringsbesluit. Op dat moment konden we dat nog niet beantwoorden, want de herbeoordeling was toen nog maar net gestart. Inmiddels zijn de WG-GAP checks afgerond.
- LTO-Akkerbouw wil een pre-harvest glyfosaatverbod opnemen in de akkerbouwcertificering VVAK (Voedsel- en voederveiligheid Akkerbouw) ivm mogelijke residuen van glyfosaat in graan- of meelproducten gezien dit ter discussie staat door afnemende partijen. Daarnaast hoopt LTO dat hierdoor de kans wordt vergroot dat het middel beschikbaar blijft voor de akkerbouw.
- **Er zal een goed onderbouwde keuze gemaakt moeten worden op niet al te lange termijn, graag jullie advies hoe we hiermee verder gaan.**